

Σοφία Μητσιοπούλου (Επιμέλεια Δημήτριος Εμμανουηλίδης), Η αγωγή στη διοικητική δίκη, 2019, σ. 400, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη.

Το βιβλίο της Σοφίας Μητσιοπούλου, Παρέδρου ΔΔ, Διδάκτορα Νομικής Paris I Panthéon-Sorbonne, αποτελεί μια συστηματική μελέτη των κυριοτέρων ζητημάτων που ανακύπτουν κατά την άσκηση και εκδίκαση του ενδίκου βοηθήματος της αγωγής ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό δε ότι την επιμέλεια του βιβλίου έχει ο Σύμβουλος της Επικρατείας Δημήτριος Εμμανουηλίδης, ένας από τους πιο έγκριτους σήμερα μελετητές της διοικητικής δίκης.

Σε όλο το έργο, δίνεται έμφαση στις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει το ένδικο βοήθημα της αγωγής. Η αγωγή διακρίνεται από τα άλλα ένδικα βοηθήματα στη διοικητική δίκη, όσον αφορά τόσο τις αυστηρές προϋποθέσεις παραδεκτής άσκησής της, όσο και την έκταση της εξουσίας του δικαστή. Οι αυξημένες απαιτήσεις για την παραδεκτή άσκηση της αγωγής περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τον με ορισμένο τρόπο καθορισμό της βάσης της αγωγής ή τον προσδιορισμό, ως εναγομένου, του παθητικώς νομιμοποιούμενου προσώπου. Αντιστοίχως, κατά την εφαρμογή των κανόνων του ουσιαστικού και του δικονομικού δικαίου από το Δικαστή ανακύπτουν ειδικότερα ζητήματα σχετικά με την έκταση της εξουσίας του (πχ. παρεμπίπτων έλεγχος της παράνομης πράξης).

Στο *πρώτο* μέρος του βιβλίου καλύπτονται τόσο τα δικονομικά ζητήματα σχετικά με την άσκηση του ενδίκου βοηθήματος (δικαιοδοσία, αρμοδιότητα, ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση, περιεχόμενο δικογράφου, δεύτερη αγωγή, δικαστικό ένσημο, κλπ.), την απόδειξη και την απόφαση του δικαστηρίου, όσο και ουσιαστικά ζητήματα, με έμφαση στις προϋποθέσεις της αστικής ευθύνης του Δημοσίου. Η ανάλυση συμπληρώνεται και από την αναφορά, στα σχετικά κεφάλαια, σε νομολογία του ΔΕΕ και του ΕΔΔΑ.

Στο *δεύτερο* μέρος, ο αναγνώστης εμβαθύνει στην ύλη του βιβλίου μέσα από την παρουσίαση 30 πρακτικών θεμάτων που επελέγησαν από τη νομολογία, στα οποία δίνεται αναλυτική απάντηση. Με τρόπο παιδαγωγικό προσεγγίζονται οι νομολογιακές λύσεις που έχουν δοθεί σε ζητήματα δικονομικής ή ουσιαστικής φύσης.

Η μονογραφία είναι ενημερωμένη στο σύνολό της με πρόσφατη νομολογία. Ο συνδυασμός θεωρητικής ανάλυσης και πρακτικής εφαρμογής, μέσα από την εμπάθυνση σε νομολογιακά παραδείγματα διευκολύνει την κατανόηση και εμπέδωση του αντικειμένου. Το βιβλίο έρχεται να συνεισφέρει στον επιστημονικό διάλογο σε έναν χώρο που έχει χαράξει ρηξικέλευθα μονοπάτια το «κλασικό» βιβλίο για την Αγωγή αλλά και γενικότερα το σπουδαίο επιστημονικό έργο του Νικολάου Σοϊλεντάκη, Δ.Ν., Προέδρου Εφετών Δ.Δ. ε.τ.

Το βιβλίο της Σοφίας Μητσιοπουλου αναμένεται, να αποτελέσει ένα εύχρηστο και πρακτικό βοήθημα για οποιονδήποτε εφαρμοστή και ερμηνευτή του διοικητικού δικαίου.

Βασίλης Γ. Τζέμος, Διδάκτωρ Συνταγματικού και Ευρωπαϊκού Δικαίου (Freiburg), Δικηγόρος, Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων (ΕΕΔ), Διευθυντής του Επιστημονικού Περιοδικού ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ, Σύμβουλος ΑΣΕΠ